

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 2477/1997 “Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών
Δημόσιας Διοίκησης” Άρθρο 4, Παράγραφος 6)

[ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΕΡΕΥΝΑ 6487/18-5-2001]

Θέμα:

**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ
ΚΕΝΤΡΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
ΣΤΑ «ΛΑΛΑΔΙΚΑ»**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Μαρία Μητροσύλη
Επιστήμονες: Μιλτιάδης Παύλου
Νίκος Βίττης, Ευτύχης Φυτράκης

ΙΟΥΝΙΟΣ 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Έναυσμα έρευνας
2. Δημοσιοποίηση πορίσματος
3. Αντικείμενο έρευνας

B. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Γ. ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Δ. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

I. Προβλήματα δυσλειτουργίας του Δήμου και επίλυσή τους

1. Καθυστέρηση απάντησης σε αίτημα
2. Συνεργασία με την αρμόδια για τις χρήσεις γης στα Λαδάδικα Διεύθυνση Πολιτισμού του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης.

II. Προβλήματα υπέρβασης αρμοδιότητας

1. Υπέρβαση αρμοδιότητας και προβληματική διατύπωση της απόφασης 712/2001
2. Αρμόδιοι φορείς και φορείς για τη χωροθέτηση δομών κοινωνικής φροντίδας
3. Κρίσεις και εκτιμήσεις καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας από μη εξουσιοδοτημένους φορείς και πρόσωπα

III. Προβλήματα ελλιπούς ενημέρωσης, τεκμηρίωσης και αιτιολόγησης αποφάσεων

1. Ελλιπής ενημέρωση του Δημοτικού Συμβουλίου κατά τη λήψη αποφάσεων

IV. Παρατυπίες κατά τη συζήτηση και την έκδοση των αποφάσεων

1. Παρατυπίες κατά τη συζήτηση, τη λήψη και την έκδοση της απόφασης 712/2001
2. Αναντιστοιχίες των πρακτικών προς την απόφαση 712/2001

V. Διοικητική πρακτική που ενθαρρύνει τις διακρίσεις και τον κοινωνικό αποκλεισμό

1. Ενθάρρυνση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού: Επιθυμητές χρήσεις και κοινωνικές ομάδες
2. Οι περιοχές «τουριστικού ενδιαφέροντος» της πόλης και η λειτουργία αντίστοιχων δομών κοινωνικής φροντίδας
3. Η προβληματική στάθμιση συμφερόντων στο πλαίσιο του Συντάγματος, των νόμων και της θεσμικής αποστολής των Ο.Τ.Α.

E. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Έναυσμα έρευνας

Σύμφωνα με το άρθρ. 4 § 1 του ν. 2477/97, ο Συνήγορος του Πολίτη «δύναται να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως υποθέσεων που έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης» ενώ παράλληλα σύμφωνα με το άρθρ. 5 § 1 του Π.Δ. 273/99 «Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως θεμάτων που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Αρχής και έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην κοινή γνώμη».

Οι αποφάσεις του Δημοτικού του Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης, οι οποίες «δεν επιτρέπουν» την εγκατάσταση υπηρεσιών του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στον ιστορικό τόπο «Λαδάδικα» Θεσσαλονίκης, και γενικότερα η στάση του Δήμου αυτού συγκέντρωσαν την προσοχή της κοινής γνώμης μέσα από τη δημοσιότητα που έλαβαν, ενώ προκάλεσαν πληθώρα δημοσίων παρεμβάσεων και αντιδράσεων.

Έναυσμα για την έρευνα αποτέλεσαν τα **πολυάριθμα δημοσιεύματα** στον εθνικό και τοπικό τύπο (Απρίλιος 2001), καθώς και οι **δηλώσεις-αντιδράσεις προς τις αποφάσεις του Δημοτικού του Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης από μια πλειάδα εθνικών και τοπικών φορέων**, όπως της Υφυπουργού Υγείας και Πρόνοιας κ. Σπυράκη, της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Μελέτη και την Αντιμετώπιση του Προβλήματος των Ναρκωτικών, της Εθνικής Συντονίστριας της Ελλάδας στην Ευρώπη για τα Ναρκωτικά κ. Γιαννάκου-Κουτσίκου, της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος, των πρυτάνεων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Πανεπιστημίου Μακεδονίας, της Ιεράς Ορθόδοξης Μητρόπολης Θεσσαλονίκης, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, επιφανών προσωπικοτήτων του πνευματικού κόσμου κ.ά. Μάλιστα, μετά την έναρξη της διερεύνησης έως σήμερα έχουν επίσης παρέμβει με εκκλήσεις για αναθεώρηση της στάσης του Δήμου Θεσσαλονίκης και η Παγκόσμια και η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Θεραπευτικών Κοινοτήτων, ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, αλλά και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλος.

Από τα παραπάνω δεδομένα συνάγεται ότι η κοινωνική διάσταση του θέματος είναι **σημαντική** και το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης **έντονο**, ώστε ο Συνήγορος του Πολίτη να θεωρήσει ως αναγκαία τη διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Τη διεξαγωγή της έρευνας ανέθεσε στη βοηθό Συνήγορο του

Πολίτη Μαρία Μητροσύλη (ως υπεύθυνη) με τη συνδρομή των ειδικών επιστημόνων Μιλτιάδη Παύλου, Νίκου Βίττη και Ευτύχη Φυτράκη.

2. Δημοσιοποίηση πορίσματος

Λόγω του ιδιαίτερου κοινωνικού ενδιαφέροντος και της ευρείας δημοσιότητας του θέματος και εφόσον μάλιστα έχει προηγηθεί αυτεπάγγελτη έρευνα της Αρχής, σύμφωνα με το άρ. 5 εδ. γ' του ΠΔ 273/1999 *«το σχετικό πόρισμα και οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο»*.

3. Αντικείμενο έρευνας

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στα πλαίσια των διατάξεων του άρ. 4 §§ 1 και 5 του ν.2477/1997, εξέδωσε την υπ' αριθμόν 643/2001 απόφαση για **αυτεπάγγελτη έρευνα** (αριθμός υπόθεσης: 6487/18-5-2001) και την από 18.05.01 Παραγγελία Αυτοψίας στο Δήμο Θεσσαλονίκης, προκειμένου να διερευνηθούν *οι περιστάσεις της έκδοσης των αποφάσεων του Δήμου Θεσσαλονίκης για «μη εγκατάσταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α.-ΙΘΑΚΗΣ στην περιοχή Λαδάδικα», οι διαδικασίες απάντησης των αιτημάτων του ΚΕ.Θ.Ε.Α. από το Δήμο Θεσσαλονίκης, καθώς και να διακριβωθεί εάν, κατόπιν των ως άνω αποφάσεων του Δήμου ως δημόσιας αρχής, συντρέχει παραβίαση της νομιμότητας ή κίνδυνος σε βάρος υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος μέσα από πρακτικές κοινωνικού αποκλεισμού απέναντι σε άτομα που σύμφωνα με το νόμο χρήζουν και λαμβάνουν ιδιαίτερη κοινωνική προστασία από το Κράτος.*

B. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Προς διερεύνηση της υπόθεσης κλιμάκιο των ειδικών επιστημόνων του Συνηγόρου του Πολίτη συναντήθηκε στη Θεσσαλονίκη με το Δήμαρχο Θεσσαλονίκης κ. Παπαγεωργόπουλο, τον Αντιδήμαρχο Προσόδων κ. Γερογιάννη, τους εκπροσώπους του ΚΕ.Θ.Ε.Α., δηλαδή τον πρόεδρο κ. Παρασκευόπουλο, το διευθυντή της Θεραπευτικής Κοινότητας ΙΘΑΚΗ κ. Καλοτεράκη, το διευθυντή προγραμμάτων κ. Τσιούμπα, καθώς και στελέχη τόσο του Δήμου όσο και του ΚΕ.Θ.Ε.Α. Κατά τις συναντήσεις αυτές ζητήθηκαν και παρασχέθηκαν έγγραφα, στοιχεία και πρακτικά συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου από τις υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης, οι οποίες επέδειξαν υψηλό βαθμό συνεργασίας και άμεσης ανταπόκρισης στα ερωτήματα και τα αιτήματα του κλιμακίου επιστημόνων του Συνηγόρου του Πολίτη.

Επίσης, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο χώρο των Λαδάδικων και ειδικότερα στην Πλατεία Μοριχόβου, όπου βρίσκεται το κτίριο το οποίο πρόκειται να στεγάσει τις υπηρεσίες της Θεραπευτικής Κοινότητας ΙΘΑΚΗ.

Εξάλλου, εγκαθιδρύθηκε τηλεφωνική και ταχυδρομική επικοινωνία και συνεργασία, εκτός των άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών, και με τη Διεύθυνση Πολιτισμού του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης, υπηρεσία αρμόδια για την εποπτεία και την εφαρμογή της νομοθεσίας και τη μεταβολή των χρήσεων γης στον ιστορικό τόπο «Λαδάδικα». Κατόπιν αυτών των επαφών ο Συνήγορος του Πολίτη προχώρησε στη διερεύνηση του νομοθετικού πλαισίου και στην εξέταση του υλικού και των διοικητικών πρακτικών.

Γ. ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

- Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. απέκτησε στα τέλη του 1999 την κυριότητα τριών ορόφων της οικοδομής επί της συμβολής των οδών Πίνδου και Παγγαίου στην περιοχή «Λαδάδικα» της Θεσσαλονίκης.
- Από τον Ιανουάριο του 2001, αφού δημοσιοποιήθηκε η πρόθεση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. να στεγάσει εκεί τις υπηρεσίες που σήμερα στεγάζονται λίγα οικοδομικά τετράγωνα ανατολικότερα – στην οδό Βασιλέως Ηρακλείου στην περιοχή της Πλατείας Αριστοτέλους και στην οδό Ευριπίδου στην περιοχή Αγ.Δημητρίου–σωματεία ιδιοκτητών καταστημάτων και ξενοδόχων της περιοχής Λαδάδικα εξέφρασαν την αντίθεσή τους σε αυτή την εγκατάσταση και ζήτησαν από το Δημοτικό Συμβούλιο Θεσσαλονίκης να «λάβει μέτρα» ώστε «να εξασφαλισθεί η απομάκρυνση της ΙΘΑΚΗΣ από τα Λαδάδικα».
Ειδικότερα, το «Σωματείο Ιδιοκτητών Καταστηματαρχών περιοχής Λαδάδικα Θεσσαλονίκης» ζήτησε «να ληφθούν μέτρα ούτως ώστε το όλο δημιούργημα της αναβαθμισθείσας περιοχής να μην κινδυνεύσει να τιναχθεί στον αέρα και η περιοχή να μην μετατραπεί σε στέκι ναρκομανών ή πρώην ναρκομανών υπό ένταξη στην κοινωνία». Επίσης, η Ένωση Ξενοδόχων Θεσσαλονίκης υποστήριξε ότι «είναι αδιανόητο να υπάρχουν προδιαγραφές λειτουργίας όπως αποστάσεις από βυρσοδεψεία, χωματερές, σχολεία, νεκροταφεία κλπ.. και ξαφνικά ένα κτίριο μέσα στο ιστορικό κέντρο της πόλης μας να μετατρέπεται σε στέγη περιθωριακών ατόμων».
- Για το θέμα αυτό υπήρξαν ερωτήσεις βουλευτών Θεσσαλονίκης στη Βουλή κατά το μήνα Μάρτιο 2001, στις οποίες απάντησε αρμοδίως η Υφυπουργός Υγείας και Πρόνοιας κ. Σπυράκη.
- Στην με αρ.712 απόφασή του κατά τη συνεδρίαση της 5-4-2001 το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης αποδέχθηκε το αίτημα των σωματειών καταστηματαρχών και ξενοδόχων, αποφασίζοντας «να μην επιτρέψει την εγκατάσταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α.στα Λαδάδικα».
- Την απόφαση αυτή ακολούθησε μεγάλη δημοσιότητα του θέματος και αντιδράσεις, όπως και **εκκλήσεις** για ανάκληση της απόφασης από μεγάλο αριθμό πολιτικών εκπροσώπων και κομμάτων, τοπικών και εθνικών φορέων, δημόσιων προσώπων.
- Στις 26-4-2001 το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης συνεδρίασε κρίνοντας το θέμα επείγον μετά από αίτημα του ΚΕ.Θ.Ε.Α. και με συμμετοχή του

προέδρου και εκπροσώπων του τελευταίου, καθώς και των εκπροσώπων των σωματείων καταστηματαρχών και των ξενοδόχων της περιοχής. Μετά από πολύωρη συζήτηση απέρριψε το αίτημα αποφασίζοντας με την με αρ.απόφ.809/2001 τη μη ανάκληση της προηγούμενης απόφασης 712/2001.

- Τέλος, από 2-4-2001, εκκρεμούσε στις υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης αίτημα κατάληψης πεζοδρομίου για τοποθέτηση σκαλωσιάς ώστε να ξεκινήσουν εργασίες επισκευής εκ μέρους του ΚΕ.Θ.Ε.Α.(αρ.αίτησης 23920/2001), το οποίο εν τέλει απαντήθηκε και ικανοποιήθηκε μετά την έναρξη της αυτεπάγγελτης έρευνας του Συνηγόρου του Πολίτη.

Α. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Προβλήματα δυσλειτουργίας του Δήμου και επίλυσή τους

1. Καθυστέρηση απάντησης σε αίτημα

Από την επιτόπια έρευνα και συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου διαπιστώθηκε ότι η **καθυστέρηση στην απάντηση του αιτήματος για κατάληψη πεζοδρομίου του ΚΕ.Θ.Ε.Α.** οφείλονταν σε δυσλειτουργία και προβληματική συνεργασία διαφορετικών διευθύνσεων του Δήμου Θεσσαλονίκης. Ωστόσο, η στάση των αρμόδιων διευθύνσεων δεν προέκυψε να έχει επηρεαστεί από τις ως άνω αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.

Κατά τη συνάντηση κλιμακίου ειδικών επιστημόνων με το Δήμαρχο Θεσσαλονίκης κ. Παπαγεωργόπουλο, ο τελευταίος δήλωσε άγνοια της εκκρεμότητας και με τη λήξη της συνάντησης κατά τις απογευματινές ώρες, η αρμόδια Διεύθυνση του Δήμου (Προσόδων) ειδοποίησε τηλεφωνικά το ΚΕ.Θ.Ε.Α. ότι το αίτημά του είχε ικανοποιηθεί.

Στη συνάντηση της επόμενης ημέρας του κλιμακίου με τον Αντιδήμαρχο Προσόδων κ. Γερογιάννη και με την προσκόμιση της αλληλογραφίας των υπηρεσιών του Δήμου, διαπιστώθηκε ότι η καθυστέρηση οφείλετο στη διάσταση απόψεων ανάμεσα στις διευθύνσεις Προσόδων και Μελετών Αρχ/κών Έργων εξαιτίας της απόφασης 1827/2000 του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης, η οποία προέβλεπε τη σύσταση ειδικής μικτής επιτροπής τριών διευθύνσεων του δήμου (Προσόδων, Μελετών Αρχ/κών Έργων και Οδοποιίας) προς έγκριση αντίστοιχων αιτημάτων. Αν και η αναγκαιότητα επιβολής όρων που σχετίζονται με την εμφάνιση των ικριωμάτων είναι κατανοητή, ωστόσο η διοικητική πράξη αφορά την κατάληψη πεζοδρομίου και όχι την εμφάνιση της κατασκευής. Άρα, η καθυστέρηση είναι αδικαιολόγητη. Σε κάθε περίπτωση όμως θα ήταν δυνατή η έκδοση της σχετικής πράξης θέτοντας υπόψη στο ΚΕ.Θ.Ε.Α. τους περιοριστικούς όρους που δεν μπορούν να διαφοροποιούνται για την πλειοψηφία των κατασκευών, ώστε να δικαιολογεί την επιβολή ειδικών όρων **και, άρα, την καθυστέρηση.**

Με το με αρ.27060/785/9-4-2001 έγγραφό της η Διεύθυνση Μελετών Αρχ/κών Έργων επέστρεψε το φάκελο στη Διεύθυνση Προσόδων, η οποία είχε προωθήσει αρμοδίως στις 6-4-2001 το από 2-4-2001 αίτημα του ΚΕ.Θ.Ε.Α. Με το με αρ.29327/141/24-4-2001 έγγραφό της η Διεύθυνση Προσόδων απάντησε έντονα στη Διεύθυνση Μελέτης Αρχ/κών Έργων εκφράζοντας την αντίθεσή της στην καλυσιεργία λόγω σύστασης της εν λόγω μη προβλεπόμενης από το νόμο Επιτροπής.

Καθώς η τελευταία διατήρησε αρνητική στάση η Διεύθυνση Προσόδων προχώρησε τελικά μόνη της, ως αρμόδια για τη χορήγηση άδειας χρήσης κοινόχρηστου χώρου για τοποθέτηση σκαλωσιάς. Μετά από αυτή την πράξη οι εργασίες εγκατάστασης του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στα Λαδάδικα συνεχίζονται απρόσκοπτα. Ωστόσο, έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη προς τη Διεύθυνση Προσόδων σχετικά με το αν για ανάλογα αιτήματα άλλων πολιτών είχε ακολουθήσει την ίδια χρονοβόρα διαδικασία, δεν έχει ακόμη απαντηθεί.

- Εν προκειμένω η προβληματική συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου θα μπορούσε να αποδοθεί στην αρνητική στάση του Δημοτικού Συμβουλίου ως προς την εγκατάσταση. Η καθυστερημένη απόφαση της Διεύθυνσης Προσόδων για χορήγηση της άδειας, όταν εξαντλήθηκαν τα περιθώρια συνεργασίας ανάμεσα στις διαφορετικές Διευθύνσεις, έστω και μετά την έναρξη της έρευνας του Συνηγόρου του Πολίτη, αποτελεί την **ορθή εν προκειμένω διοικητική πρακτική**.

2. Συνεργασία με την αρμόδια για τις χρήσεις γης στα Λαδάδικα Διεύθυνση Πολιτισμού του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης.

Η αρμόδια για την έγκριση χρήσεων γης και χωροθέτησης λειτουργιών στον ιστορικό τόπο «Λαδάδικα» Διεύθυνση Πολιτισμού του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης είχε αποστείλει από τις 14-1-1999 το με αρ.πρ.7759/1998 έγγραφο με το οποίο ζητούσε τις απόψεις του Δήμου Θεσσαλονίκης σχετικά με τη χωροθέτηση λειτουργιών μιας ανοικτής Θεραπευτικής Μονάδας στην Περιοχή Λαδάδικα Θεσσαλονίκης. Μάλιστα στις 5-1-2000 είχε αποστείλει το με αρ.πρ.1123/1999 νέο υπομνηστικό έγγραφο προς επίσπευση της απάντησης. Τελικά, η Διεύθυνση Μελετών Αρχ/κών Έργων του Δήμου Θεσσαλονίκης απήντησε στις 4-5-2000 με το με αρ.πρ.1167/8422 έγγραφο ενημερώνοντας ότι οι υπηρεσίες του Δήμου μελετούσαν το θέμα των χρήσεων γης για τα Λαδάδικα και ότι η μελέτη δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί. Έως σήμερα η Διεύθυνση Πολιτισμού του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης **δεν έχει λάβει νέα σχετική απάντηση**. Επίσης, με το με αρ.3336 έγγραφο της 3-10-2000 το ΚΕ.Θ.Ε.Α. βεβαίωσε τις χρήσεις τις οποίες προόριζε να στεγάσει στο εν λόγω κτίριο της περιοχής Λαδάδικα: «*υπηρεσίες του «Ειδικού Κέντρου Υποστήριξης Φυλακισμένων και Αποφυλακισμένων Χρηστών Εξαρτησιογόνων Ουσιών» και όχι «ιατρικές-θεραπευτικές ή εν γένει υπηρεσίες νοσηλείας» αποτελώντας «κτίριο διοικητικών, υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών».*

II. Προβλήματα υπέρβασης αρμοδιότητας

1. Υπέρβαση αρμοδιότητας και προβληματική διατύπωση της απόφασης 712/2001

Με την με αρ.712/2001 απόφασή του της 5-4-2001, αλλά και την απόφαση μη ανάκλησης (809/26-4-2001), το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης εξέφρασε κρίση επί ενός ζητήματος που **υπερβαίνει πλήρως τις αρμοδιότητές του**.

Οι αποφάσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης, παρά την **προφανώς προβληματική, καθώς καταλήγει να είναι αποπροσανατολιστική, διατύπωσή τους («αποφασίζουμε να μην επιτρέψουμε»)** δεν συνιστούν διοικητικές πράξεις με εκτελεστό χαρακτήρα. Μάλιστα, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου στις 26-4-2001 αναφέρει ότι η απόφαση *«είναι ηθικού και πολιτικού χαρακτήρα»* εκφράζοντας ταυτόχρονα δυσαρέσκεια για τη μη αρμοδιότητα ως προς την έγκριση της χωροθέτησης ανάλογων δομών κοινωνικής φροντίδας: *«έχουμε δικαίωμα δυστυχώς από το νόμο να δώσουμε ή να αρνηθούμε να δώσουμε άδεια λειτουργίας ενός γαλακτοπωλείου, αλλά δεν έχουμε δικαίωμα να εγκρίνουμε ή να απαγορεύσουμε τη λειτουργία ενός κέντρου μεθαδόνης. Αυτή είναι η υποκρισία της κεντρικής εξουσίας απέναντι στην αυτονομία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης»* (σελ.64-65 των πρακτικών της απόφασης 809/2001 κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001).

Ωστόσο, ενώ κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 διαπιστώθηκε ότι η διατύπωση της αρχικής απόφασης ήταν τουλάχιστον ατυχής και ότι θα πρέπει έστω να αλλάξει, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου απέρριψε την πρόταση αναφέροντας ότι *«δεν τίθεται θέμα τέτοιας μορφής ... η απόφασή μας δεν έχει εκτελεστικό χαρακτήρα»* (σελ.167-168). Έτσι, οι δύο προβληματικές, λόγω υπέρβασης αρμοδιότητας, κρίσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης της 5 και 26 Απριλίου 2001 **διατήρησαν την μορφή της παραπάνω διατύπωσης, έστω και εάν υπήρχε επίγνωση της υπέρβασης των νόμιμων ορίων του πεδίου αποφασιστικής κρίσης και αρμοδιότητας του Δήμου**. Μάλιστα, η σχετική συζήτηση καταλήγει με την εξής αποστροφή του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου: *«εν πάση περιπτώσει ετέθη το θέμα στο Δ.Σ. δύο φορές. Τρεις φορές. Ε, καταλήξαμε κάπου. Αν θέλουν ας το ακούσουν. Αν δεν θέλουν ας κάνουν του κεφαλιού τους.»* (σελ.168)

2. Αρμόδιοι φορείς και φορείς για τη χωροθέτηση δομών κοινωνικής φροντίδας

α) **Ως προς την έγκριση χρήσης γης** στον ιστορικό τόπο «Λαδάδικα», σύμφωνα με το ΠΔ 224/1997 και τις Υπουργικές Αποφάσεις ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ24917/1985 και ΥΜΑΘ/5850/1994 αρμόδιο είναι το **Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης**.

β) Ως προς τη χωροθέτηση, τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα μιας δομής κοινωνικής πρόνοιας, όπως οι υπηρεσίες επανένταξης πρώην χρηστών εξαρτησιογόνων ουσιών του ΚΕ.Θ.Ε.Α., αρμόδιο είναι το **Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας**¹.

Επίσης, σύμφωνα με το άρ.3, παρ.2 του Ν.1729/1987 («Καταπολέμηση ναρκωτικών και άλλες διατάξεις»), αρμόδιο για την εποπτεία και τον έλεγχο ανάλογων δομών κοινωνικής επανένταξης είναι το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Ειδικά αρμόδιο, ως αναγνωρισμένος φορέας παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας είναι το **ΚΕ.Θ.Ε.Α.** με ειδικό αντικείμενο και την κοινωνική ένταξη των εξαρτημένων, όπως ορίζεται από το ίδιο νομοθέτημα που αποτελεί και τον ιδρυτικό του Νόμο (Ν.1729/1987 άρ.1, παρ.5).²

Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. παρέχει επίσης υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και ως φορέας του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας, όπως προβλέπεται από το άρ.3, παρ.1 του Ν.2646/98 που προβλέπει ότι «*αντίστοιχες υπηρεσίες παρέχουν και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα*».

3. Κρίσεις και εκτιμήσεις καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας από μη εξουσιοδοτημένους φορείς και πρόσωπα

Τα πρακτικά της συνεδρίασης της 26-4-2001 περιλαμβάνουν εκτενείς αναφορές του Δημάρχου, του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτικών Συμβούλων, αλλά ακόμη και της Αντιδημάρχου Κοινωνικής Πολιτικής σχετικά με την **αξιολόγηση και την πιθανολόγηση της σκοπιμότητας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων που εκτελεί το ΚΕ.Θ.Ε.Α.**, ως επιχείρημα για την αποτροπή της εγκατάστασης των υπηρεσιών αυτών στα Λαδάδικα, αλλά και σε άλλες περιοχές του κέντρου του Δήμου Θεσσαλονίκης.³

¹ Σύμφωνα με το άρ.4, παρ 1 του Ν.2646/1998 το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας «έχει την ευθύνη για τη χάραξη της εθνικής πολιτικής κοινωνικής φροντίδας, το σχεδιασμό προγραμμάτων, την έρευνα, μελέτη και τεκμηρίωση σε θέματα κοινωνικής φροντίδας, το συντονισμό των δράσεων και τον προσδιορισμό των όρων και προϋποθέσεων για την παροχή οργανωμένων κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και την παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών των φορέων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας».

² «Σκοπός του ΚΕ.Θ.Ε.Α. είναι η θεραπεία, η επαγγελματική κατάρτιση και κοινωνική ένταξη των εξαρτημένων από φαρμακευτικές ουσίες ατόμων και η δημιουργία και συνεχής εκπαίδευση στελεχών στις αντίστοιχες σύγχρονες θεραπευτικές τεχνικές. Για την υλοποίηση του σκοπού του το ΚΕ.Θ.Ε.Α. ιδρύει συμβουλευτικούς σταθμούς, κέντρα σωματικής αποτοξίνωσης, θεραπευτικές κοινότητες, κέντρα κοινωνικής επανένταξης και άλλες ανάλογες μονάδες. Δημιουργεί αυτοδιαχειριζόμενους συνεταιρισμούς και στηρίζει κάθε είδους δραστηριότητα που ευοδώνει τους σκοπούς του ή που κρίνεται απαραίτητη για τη βοήθεια των εξαρτημένων από φαρμακευτικές ουσίες ατόμων.»

³ Μάλιστα, η αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής συμπεραίνει ότι «είναι σίγουρο ότι θα κυκλοφορούν γύρω από το χώρο (οι «επιτήδευτοι») για να επηρεάσουν τους πρώην χρήστες, αποφυλακισμένους που θα παν στο ΚΕ.Θ.Ε.Α. Η περιέργεια γνωρίζουμε όλοι μας ότι είναι μία από τις αιτίες που οδηγούν τους

Η διατύπωση κρίσης σχετικά με τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα εκ μέρους των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και της διοίκησης του Δήμου υπερβαίνουν κατά προφανή τρόπο, όχι μόνο την τυπική, αλλά και την ουσιαστική τους αρμοδιότητα. Όπως επισημάνθηκε πιο πάνω οι σχετικές δραστηριότητες του ΚΕ.Θ.Ε.Α. λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας, όπως ορίζονται από το άρ.2 του Ν.2646/1998 και σε καμία περίπτωση η σκοπιμότητα ή η αξιολόγησή τους δεν εναπόκειται σε μη εξουσιοδοτημένους φορείς και πρόσωπα. Η έκφραση γνώμης κατά τη διαδικασία συζήτησης και έκδοσης αποφάσεων μιας δημόσιας αρχής όπως ενός Ο.Τ.Α., είναι βαρύνουσα, καθώς θεμιτό στόχο έχει να επηρεάσει τις τελευταίες και άρα, υπόκειται σε κανονιστικές αρχές και διατάξεις και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα όρια αρμοδιότητας της δημόσιας αρχής. Εν προκειμένω, εκτός από την ίδια την απόφαση μη ανάκλησης (808/2001), η συζήτηση της 26-4-2001 που προηγήθηκε βρίθει από **κρίσεις και εκτιμήσεις, οι οποίες δεν εντάσσονται στο πλαίσιο δράσης της τοπικής αυτοδιοίκησης, ούτε συνοδεύονται από εχέγγυα επιστημονικής τεκμηρίωσης.**

III. Προβλήματα ελλιπούς ενημέρωσης, τεκμηρίωσης και αιτιολόγησης αποφάσεων

1. Ελλιπής ενημέρωση του Δημοτικού Συμβουλίου κατά τη λήψη αποφάσεων

Αν η δεύτερη απόφαση (809/2001) του Δημοτικού Συμβουλίου ελήφθη σε τεταμένο κλίμα, η πρώτη (712/2001) **ελήφθη με ελλιπή πληροφόρηση.** Όπως αναφέρει ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Δήμου Θεσσαλονίκης κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 το Δ.Σ. ενημερώθηκε για το θέμα μόνον μέσα από τις επιστολές-αιτήματα των συλλόγων των καταστηματαρχών και των ξενοδόχων προς τον ίδιο, ενώ η επιστολή του ΚΕ.Θ.Ε.Α. απευθυνόταν προς το Δήμαρχο με αποτέλεσμα τα μέλη του Δ.Σ. να ενημερωθούν τυπικά και ουσιαστικά μόλις την 26-4-2001 (σελ.57-58 των πρακτικών της συνεδρίασης της 26-4-2001). Παρά αυτό το γεγονός, δηλαδή με ελλιπή πληροφόρηση, το Δ.Σ. προέβη στην απόφαση της 5-4-2001.

νέους και τα παιδιά στα ναρκωτικά. Ας μη γίνουμε αιτία να δημιουργήσουμε νέους χρήστες» (σελ.123-124). Εύλογη είναι η σχετική απορία Δημοτικής Συμβούλου: «εάν εκεί που λειτουργεί το ΚΕ.Θ.Ε.Α. ο κίνδυνος είναι αυξημένος, και εκεί που λειτουργούν τα προγράμματα του Δήμου ο κίνδυνος είναι αυξημένος, κι άρα οι περίοικοι πρέπει να μας εκδιώξουν, να μας εξοβελίσουν;» (σελ.136) Κατά την ίδια συνεδρίαση και ο Πρόεδρος του ΚΕ.Θ.Ε.Α. επισήμανε την αυξημένη ευθύνη και τους κινδύνους διατύπωσης ανάλογων δημόσιων κρίσεων (σελ.15): «Φαντάζομαι θα αντιλαμβάνεσθε ότι εάν γίνει γνωστή η απόφαση ότι στα Λαδάδικα δεν πρέπει να είναι αυτή η μονάδα και μετακινηθεί κάπου αλλού όπου υπάρχουν κατοικίες, κάποιος γονιός μπορεί να πει 'Αφού δεν είναι κατάλληλη για μεγάλους ανθρώπους αυτή η μονάδα μπορεί να είναι κατάλληλη για το παιδάκι μου που είναι 3-4 χρονών να είναι δίπλα;.'»

Αντιθέτως, κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 η επιστημονική τεκμηρίωση για την αντιμετώπιση του φαινομένου της χρήσης ναρκωτικών και της χωροθέτησης μονάδων επανένταξης απαξιώνεται.

Στην πρόταση του Προέδρου του ΚΕ.Θ.Ε.Α. σχετικά με την ανάγκη ενημέρωσης του Δημοτικού Συμβουλίου από ειδικούς ως προς με ζητήματα αντιμετώπισης του φαινομένου της χρήσης ναρκωτικών και της χωροθέτησης μονάδων επανένταξης, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου απάντησε κατηγορώντας τους εκπροσώπους του ΚΕ.Θ.Ε.Α. για «επιστημονικό ρατσισμό».⁴

Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο Δήμος Θεσσαλονίκης **μπορούσε απλώς να ενημερωθεί**. Προς τούτο έπρεπε να ζητήσει την ενημέρωση, είτε από το αρμόδιο για το συντονισμό των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, είτε τη γνωμοδότηση ειδικών – εν προκειμένω του ΚΕ.Θ.Ε.Α. - αποκλειστικά και μόνο προς ενημέρωσή του. Αντιθέτως, υπερέβη το πεδίο αρμοδιότητας των οργάνων ΟΤΑ και με τις αποφάσεις του ανέλαβε αυθαίρετα ένα θεσμικό ρόλο που ήδη έχουν άλλοι θεσμοποιημένοι ειδικοί επιστημονικοί φορείς, γνωμοδότησης καθώς και σχεδιασμού πολιτικής, μάλιστα για ένα ζήτημα που δεν αποτελεί μόνον τοπική υπόθεση, αλλά είναι εθνικής – όσο και διεθνούς – σημασίας και αντιμετώπισης όπως το πρόβλημα της καταπολέμησης των ναρκωτικών. Χαρακτηριστικά, στο δελτίο τύπου της 9-5-2001, η Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη μελέτη και αντιμετώπιση του προβλήματος των Ναρκωτικών με ομόφωνη απόφαση *«καλεί το Δημοτικό Συμβούλιο να αναλογιστεί τις ευθύνες του»*, επισημαίνοντας ότι *«παρόμοιες αποφάσεις δημιουργούν εμπόδια στις προσπάθειες της Ελληνικής πολιτείας και κοινωνίας για την αναχαίτιση της επέκτασης του μεγαλύτερου κοινωνικού προβλήματος της ανθρωπότητας και της χώρας μας.»*

Επίσης, κατά την ίδια συνεδρίαση, το ΚΕ.Θ.Ε.Α. πρότεινε τη συνέχιση της συζήτησης και της ενημέρωσης με τη συμμετοχή όσων πλευρών ενδιαφέρονταν προς τούτο, είτε στις εγκαταστάσεις του, είτε στην έδρα του Δήμου. Ενόψει αυτής της συνάντησης είχε προταθεί από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου η αναβολή της συζήτησης και της λήψης απόφασης επί του αιτήματος ανάκλησης της 712/5-4-2001 απόφασης. Ενώ η πρόταση είχε γίνει κατ'αρχάς αποδεκτή και είχε συμφωνηθεί συνάντηση ενημέρωσης από το ΚΕ.Θ.Ε.Α. με την παρουσία των επιχειρηματιών στο γραφείο του Δημάρχου, όταν κάποια στιγμή οι καταστηματαρχές απέσυραν τη συμμετοχή τους σε αυτή τη συνάντηση (σελ.158 των πρακτικών) ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου θεώρησε ότι δεν συντρέχει πλέον λόγος ενημέρωσης από το ΚΕ.Θ.Ε.Α. εφόσον δεν συμμετέχουν οι καταστηματαρχές. Έτσι αντί να θέσει υπό

⁴ «Δεν σας ενδιαφέρει η απόφαση ή η θέση του Δήμου και όλοι ματαιοπονούμε μπροστά σε ένα επιστημονικό ρατσισμό... χειρότερος της οιασδήποτε μορφής ρατσισμού είναι ο επιστημονικός ρατσισμός που ζητήματα που έχουν σχέση με κοινωνικά θέματα μεγάλα λέγει ότι τα γνωρίζουν μόνον οι επιστήμονες και ουδείς άλλος» (σελ.74-75 των πρακτικών της συνεδρίασης της 26-4-2001).

συζήτηση και ψηφοφορία την αναβολή της συζήτησης σχετικά με την αίτηση ανάκλησης της προηγούμενης απόφασης (712/2001), απεφάνθη ότι «η πρόταση για ανάκληση της τελευταίας απερρίφθη» και κατόπιν κάλεσε τους δημοτικούς συμβούλους που ήταν υπέρ της ανάκλησης να σηκώσουν τα χέρια, ώστε να προχωρήσει και στην καταμέτρηση των ψήφων (σελ.158 των πρακτικών). Μάλιστα, σε αυτή την ανορθόδοξη διαδικασία, προστέθηκε το γεγονός της καταμέτρησης των ψήφων κατά της ανάκλησης εκ των υστέρων (σελ.167 των πρακτικών), μόνον όταν κάποιος Δημοτικός Σύμβουλος υπέδειξε ότι υπήρχαν μη καταμετρημένες «5 ψήφοι κατά της ανάκλησης και 5 αποχές» και, άρα, έπρεπε να καταμετρηθούν και οι υπόλοιπες, εκτός των υπέρ της ανάκλησης, ψήφοι (σελ.165).

IV. Παρατυπίες κατά τη συζήτηση και την έκδοση των αποφάσεων

1. Παρατυπίες κατά τη συζήτηση, τη λήψη και την έκδοση της απόφασης 712/2001

Κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 πολλοί Δημοτικοί Σύμβουλοι δήλωσαν είτε ότι αγνοούσαν πως στις 5-4-2001 επρόκειτο να συζητηθεί αυτό το θέμα, είτε ότι, ενώ ήταν απόντες, εμφανίσθηκε ότι ψήφισαν υπέρ της «απαγόρευσης εγκατάστασης του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στα Λαδάδικα», είτε ότι νόμιζαν ότι επρόκειτο για Κέντρο Μεθαδόνης του ΟΚΑΝΑ, είτε ότι το θέμα «πέρασε βιαστικά» και χωρίς να γίνει αντιληπτό το περιεχόμενο και η σημασία του από τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου. Υπέρ αυτών των ισχυρισμών συνηγορεί και το απόσπασμα των πρακτικών της απόφασης 712/2001. Στα πρακτικά της συνεδρίασης της 5-4-2001 αναφέρονται μόνο τα ακόλουθα: ««Λήψη απόφασης από ΔΣ για τη μη εγκατάσταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στα Λαδάδικα. Το ζητούν, ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων Β.Ελλάδος, ο Εμπορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, η Ένωση Ξενοδόχων Θεσσαλονίκης, ο Σύλλογος Ξενοδοχείων Θεσσαλονίκης-Χαλκιδικής, τα ΚΑΨΗΣ, ΜΕΝΤΙΤΕΡΑΝΕ και ΑΣΤΟΡΙΑ. Συμφωνείτε κ.συνάδελφοι εξάλλου το είχαμε πει ότι δεν επιτρέπεται τώρα να γίνει αυτό το πράγμα, έτσι. Εγκρίνεται να μην γίνει εκεί το ΚΕ.Θ.Ε.Α.»

Ωστόσο, στο τελικό κείμενο της απόφασης 712/2001, αναφέρεται η ύπαρξη μόνο του υπ'αρ.25307/2001 εγγράφου του Σωματείου Ιδιοκτητών Καταστημάτων περιοχής Λαδάδικα, και όχι άλλοι φορείς που αναφέρονται στα αντίστοιχα πρακτικά, καθώς και ότι έγινε διαλογική συζήτηση πριν τη λήψη της απόφασης, κάτι που επίσης δεν προκύπτει.

Η εξώθηση του Δήμου Θεσσαλονίκης να αποφασίσει επί ενός αιτήματος, που απασχολεί έναν αριθμό καταστηματαρχών, δίχως να εξετασθεί εάν αυτό αποτελεί ή όχι αρμοδιότητα του Δήμου περιγράφεται στη σελ.60 των πρακτικών της

συνεδρίασης της 26-4-2001 από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου: «όπως και όλα τα κείμενα που ήρθαν μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου-Μαρτίου δεν έλεγαν κανένα κείμενο πάρτε απόφαση κύριοι Δημοτικοί Σύμβουλοι. Το μόνο κείμενο που ήρθε που έλεγε παρακαλούμε παρέμβετε, κοινοποιείται στο Δημοτικό Συμβούλιο, πάρτε απόφαση να μη γίνει αυτό, ήταν στις 5-4 και επί του οποίου ρωτήθηκε το Δημοτικό Συμβούλιο ως όφειλε το Προεδρείο να ρωτήσει εάν θέλει να πάρει απόφαση και πήρε αυτήν την, με μεγάλη πλειοψηφία, απόφαση των συναδέλφων που παρίσταντο».

2. Αναντιστοιχίες των πρακτικών προς την απόφαση 712/2001

2.1. Το αιτιολογικό της απόφασης 712/2001, έτσι όπως εμφανίζεται στο κείμενο της απόφασης, δεν αντιστοιχεί στη διεξαχθείσα κατά τη συνεδρίαση συζήτηση – όπως αυτή περιγράφεται στο πιο πάνω σημείο 1 της παραγράφου - αλλά συντάχθηκε εκ των υστέρων. Αντίθετα, με όσα κατεγράφησαν στα πρακτικά στο κείμενο της απόφασης 712/2001 αναφέρεται:

«...(Το Δημοτικό Συμβούλιο) αποφάσισε κατά πλειοψηφία τη μη εγκατάσταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. – ΙΘΑΚΗΣ στην περιοχή Λαδάδικα, λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης κόσμου και νέων ατόμων κατά τις νυκτερινές ώρες. Υφίσταται πολύ μεγάλος κίνδυνος να δημιουργηθούν καταστάσεις και συνθήκες αντίθετες από τους σκοπούς του ΚΕ.Θ.Ε.Α., ώστε και η περιοχή όλη να υποβαθμιστεί και η λειτουργία του ΚΕ.Θ.Ε.Α. να γίνει προβληματική σε βάρος των επανεντασσόμενων».

Αποτελεί και γι αυτό το λόγο παράδοξο, ίσως οφειλόμενο στην ένταση και την πόλωση που προκάλεσε η αντιπαράθεση, το γεγονός, ότι, ενόψει αυτής της αναντιστοιχίας, το Δημοτικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 **δεν προχώρησε σε αναθεώρηση έστω της διατύπωσης της πρώτης απόφασης.**

2.2. Στα πρακτικά της συνεδρίασης της 26-4-2001 (σελ.61) αναφέρεται ότι ο Δήμαρχος ήταν **απών** από την αίθουσα κατά τη λήψη της απόφασης 712/2001. Ωστόσο στο κείμενο της τελευταίας αναφέρεται ότι ο Δήμαρχος ήταν **παρών** κατά τη συνεδρίαση.

V. Διοικητική πρακτική που ενθαρρύνει τις διακρίσεις και τον κοινωνικό αποκλεισμό

1. Ενθάρρυνση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού: Επιθυμητές χρήσεις και κοινωνικές ομάδες

Στην απόφαση της 5-4-2001, η οποία όμως δεν παύει να έχει αντίκτυπο στην κοινή γνώμη και στο κοινωνικό σύνολο, ο Δήμος Θεσσαλονίκης δεν επιχειρηματολογεί για **ανεπιθύμητες χρήσεις**, αλλά για **ανεπιθύμητη κοινωνική ομάδα** περιορίζοντας εμμέσως – καθώς την απεύχεται - τη δυνατότητα κυκλοφορίας πολιτών σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Στην απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης η αιτιολογία είναι ότι η «μεγάλη συγκέντρωση κόσμου και ιδίως νέων ατόμων κατά τις νυχτερινές ώρες» ταυτόχρονα με την εγκατάσταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. μπορεί να «υποβαθμίσει» την περιοχή.

Το αίτημα των καταστηματαρχών-επιχειρηματιών της περιοχής που «έγινε αποδεκτό» εστιάζει την επιχειρηματολογία του στην **«υποβάθμιση» από τη φυσική παρουσία των επωφελούμενων του ΚΕ.Θ.Ε.Α. κοινωνικών ομάδων στην περιοχή**. Μάλιστα στα πρακτικά της συνεδρίασης της 26-4-2001 οι επωφελούμενοι των δομών του ΚΕ.Θ.Ε.Α., δηλαδή πρώην χρήστες προς κοινωνική επανένταξη, παρουσιάζονται είτε ως «επικίνδυνοι», «έμποροι» ή μοιραία «υποτροπιάζοντες χρήστες». Μάλιστα, σε κάποια σημεία, δικηγόρος που εκπροσωπεί επιχειρηματίες των Λαδάδικων επιχειρηματολογεί υπέρ της επικινδυνότητας των χρηστών αυτών των υπηρεσιών, καθώς στο παρελθόν είχαν αποτελέσει πελάτες του, οι οποίοι, με τη νομική αρωγή του στο δικαστήριο, επικαλέσθηκαν τοξικοεξάρτηση για να τύχουν ευνοϊκής μεταχείρισης σύμφωνα με το νόμο (σελ.26-27: «δεν προσέρχονται για να πάρουν το εισιτήριο εξόδου των ναρκωτικών. Προσέρχονται για να πάρουν το εξιτήριο εξόδου της φυλακής»).

Προς ενίσχυση των επιχειρημάτων περί επικινδυνότητας της δομής του ΚΕ.Θ.Ε.Α. εκπρόσωπος των καταστηματαρχών της περιοχής χρησιμοποιεί **απροκάλυπτα ρατσιστικά επιχειρήματα**: «*ήδη ο χώρος είναι επιβαρυνμένος από άτομα ανατολικών χωρών, γνωρίζετε πολύ καλά, και Αλβανών κλπ. που κάνουμε αμάν, με κάθε μέσο να καθαρίσουμε τον χώρο*» (σελ.39). Τις απόψεις αυτές, ωστόσο, ενστερνίζεται και ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου: «*Οι ίδιοι (σσ. το ΚΕ.Θ.Ε.Α.) αναγνωρίζουν ότι δεν είναι καλό να λειτουργήσουν μετά τις 4:00. Αλλά ο Αλβανός ο οποιοσδήποτε, να μην πω, γιατί δεν αφορά Έλληνες, μιλάμε για.. κάμπτονται; Πώς το λένε, εισερχόμενος εις την χώρα και δραστηριοποιούμενος εις το επάγγελμα. Θα ρωτήσει πότε κλείνει η πόρτα; Και θα πει εγώ 4 η ώρα επειδή κλείσαν εδώ θα φύγω και μετά τις 4 δεν θα μείνω εδώ για να κάνω τη δουλειά μου;*».

Παραδόξως, έτσι η στάση του Δήμου Θεσσαλονίκης, ως δημόσιας αρχής, αντί να ενθαρρύνει και να παρέχει ανάλογη υποστήριξη, καταλήγει να αντιστρατεύεται τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής που στοχεύουν στην άρση των διακρίσεων, του ρατσισμού, του κοινωνικού αποκλεισμού και στην κοινωνική επανένταξη μέσα από την καταπολέμηση και αποφυγή της άγνοιας, αλλά και των ιδιοτελών σκοπιμοτήτων στην αντιμετώπιση των θεσμών κοινωνικής φροντίδας.

Και αυτό γιατί – αντί, ως υπεύθυνη δημόσια αρχή, να προσπαθήσει να ανατρέψει μέσα από την υπόδειξη της νομιμότητας και την αντικειμενική ενημέρωση προς άρση της άγνοιας - συμερίζεται τον ισχυρισμό των εν λόγω επιχειρηματιών ότι τα υποκείμενα του συγκεκριμένου προγράμματος κοινωνικής προστασίας είναι επιβλαβή, εξομοιούμενα και αντιμετωπιζόμενα ως πράγματα (res) και όχι ως πολίτες.

2. Οι περιοχές «τουριστικού ενδιαφέροντος» της πόλης και η λειτουργία αντίστοιχων δομών κοινωνικής φροντίδας

Κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001, προκύπτει επίσης, μέσα από τις παρεμβάσεις του Δημάρχου, του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, αλλά και εκπροσώπων επιχειρηματιών, ότι η αρνητική στάση της διοίκησης του Δήμου Θεσσαλονίκης και των επιχειρηματιών απέναντι στην εγκατάσταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στην περιοχή των Λαδάδικων, επεκτάθηκε και για **άλλες περιοχές** του κέντρου της πόλης: δηλαδή της Άνω Πόλης, της Πλατείας Ναυαρίνου και της Παλαιάς παραλίας (Λεωφόρος Νίκης) με την επίκληση πάντοτε του επιχειρήματος της επικινδυνότητας λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης νεαρών ατόμων.

Οι ίδιες ακριβώς δομές του ΚΕ.Θ.Ε.Α. λειτουργούν εδώ και μια **δεκαετία στο κέντρο της πόλης** (Πλ. Αριστοτέλους και Αγ. Δημητρίου) σε απόσταση μόλις λίγων δεκάδων ή εκατοντάδων μέτρων από αυτές τις, μόλις από τα τέλη Απριλίου 2001 επίμαχες περιοχές **χωρίς να έχει παρουσιασθεί το παραμικρό πρόβλημα**, κατά γενική ομολογία (βλ. πρακτικά συνεδρίασης Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης της 26-4-2001). Είναι εξαιρετικά αμφίβολο ότι θα μπορούσε να στοιχειοθετηθεί αυτή η ανησυχία.

Μάλιστα, τη στιγμή που η δημιουργία κοινωνικών υποδομών αποτελεί πρωτεύουσα ανάγκη και συχνά απαίτηση των τοπικών κοινωνιών και των Ο.Τ.Α. ιδιαίτερα σε σχέση με τους πληθυσμούς των νεότερων ηλικιών και σε επιβαρημένα από φαινόμενα παραβατικότητας περιβάλλοντα, όπως αυτά περιγράφονται και κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης.

Αλλά κατά την ίδια συνεδρίαση το κύριο επιχείρημα που προβάλλεται από τους συγκεκριμένους επιχειρηματίες και γίνεται πλήρως αποδεκτό από τη διοίκηση του Δήμου Θεσσαλονίκης είναι ότι οι εν λόγω περιοχές αποτελούν *«αυτό που παγκοσμίως αποκαλείται couleur local, αυτό είναι το couleur local της Θεσσαλονίκης»* (σελ.35).

Για πρώτη φορά κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001, το εμπορικό επιχείρημα των επιχειρηματιών συνδυάζεται με κρίσεις αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων του ΚΕ.Θ.Ε.Α.: *«Λογικό ήταν να προσελκύσει η περιοχή αυτή το επενδυτικό ενδιαφέρον και των ξενοδόχων.(...) πάνω από 6 δις επενδύονται (...) η τοποθεσία ενός ξενοδοχείου παίζει τεράστιο ρόλο στη βιωσιμότητά του (...) Τα Λαδάδικα είναι το*

ιστορικό, το πολιτιστικό, το τουριστικό προϊόν της πόλης μας. Αυτό πουλάμε στους έλληνες και ξένους επισκέπτες (...) Τα ξενοδοχεία που βρίσκονται στα περίχωρα της πόλης μας για να γίνουν πιο ελκυστικές οι προσφορές τους στους tour operators, διοργανώνουν γύρο πόλεως (...) τα λεγόμενα city tours με τερματική επίσκεψη πάντοτε τα Λαδάδικα (...) θα πρέπει να προστατεύσουμε αφήστε τα ξενοδοχεία, αφήστε τους καταστηματαρχες, αυτό το couleur local της πόλης μας» (σελ.35-36). Επίσης: «όσον αφορά τα Λαδάδικα όμως, το εμπορικό κέντρο, πλατεία της Τσιμισκή με τους κινηματογράφους (σσ. Ναυαρίνου), τη ΧΑΝΘ, την Άνω Πόλη, είναι χώρος συγκέντρωσης και ψυχαγωγίας της νεολαίας (...) αυτά τα παιδιά πρέπει να προφυλάξουμε με κάθε τρόπο» (σελ.37).

Ωστόσο, **δεν συνάγεται** από την ΥΑ/ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/24917/1598/24-5-85 κήρυξης των Λαδάδικων ως ιστορικού τόπου, ούτε και από την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπ' αρ. 5650/8-11-1994 απόφαση του Υπουργού Μακεδονίας-Θράκης, αλλά και την ίδια την απόφαση, **ότι οι υφιστάμενες χρήσεις** στην περιοχή (αναψυκτήρια, καφετέριες, μπαρ, εστιατόρια) **είναι περισσότερο επιθυμητές** από εκείνες που προτίθεται να εγκαταστήσει το ΚΕ.Θ.Ε.Α.. Αντίθετα, οι επιθυμητές χρήσεις στα διατηρητέα κτίρια εντός του ιστορικού χώρου, σύμφωνα με τη δεύτερη απόφαση, είναι χρήσεις λιανικού εμπορίου, χονδρεμπορίου, (που συνδέονται άμεσα με τον ιστορικό χαρακτήρα της περιοχής), προσωπικών εξυπηρετήσεων, εργαστήρια μικροτεχνίας κ.λπ.

Με άλλα λόγια, η ανάγκη διαφύλαξης κάποιου υποτιθέμενου «**τοπικού χρώματος**» («couleur local»), φαίνεται πως έχει σκοπό τη νομιμοποίηση και επέκταση των εν τοις πράγμασι υφισταμένων χρήσεων (αναψυκτήρια, καφετέριες, μπαρ, εστιατόρια) και όχι των κύρια επιθυμητών ή κάποιων που να σχετίζονται ιστορικά με το χώρο.

Οι επιτρεπόμενες χρήσεις σε μια περιοχή καθορίζονται νομοθετικά και όχι μέσα από την πρακτική ή την de facto επικράτηση ορισμένων χρήσεων έναντι άλλων. Ειδικά, στους ιστορικούς χώρους η προτίμηση σε ορισμένες χρήσεις συνδέεται άμεσα με διατήρηση του ιστορικού χαρακτήρα μιας περιοχής, ενώ η συνύπαρξη μη παραδοσιακών χρήσεων βοηθά στην προσέλκυση πληθυσμού για να μην καταλήγει μια περιοχή σε μονόπλευρη και στεία «ανάπτυξη». Ο τρόπος με τον οποίο έχει αναπτυχθεί η περιοχή των «Λαδάδικων» οδήγησε στο να αυξηθεί υπέρογκα ο αριθμός καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Αν και η χρήση αυτή δεν απαγορεύεται, η ύπαρξη όλων αυτών των καταστημάτων στην ουσία καταστρατηγεί τις προθέσεις του νομοθέτη, μονοπωλώντας την περιοχή και ενδεχομένως στερώντας πρακτικά τη δυνατότητα σε άλλες χρήσεις να αναπτυχθούν (ασύμβατες προς τις σήμερα κυρίαρχες χρήσεις, όπως είναι τα μπαρ και τα sex-shop).

Στην περίπτωση που αυτό δεν καταστεί σαφές με ευθύνη των δημόσιων αρχών, εν προκειμένω του Δήμου Θεσσαλονίκης, ομάδες πολιτών και συμφερόντων μπορεί να

οδηγηθούν σε **παρανοήσεις και παρεξηγήσεις** σχετικά με τις επιθυμητές χρήσεις και, σε ακραίες περιπτώσεις, σχετικά με **επιθυμητές και μη κατηγορίες πολιτών** σε μια περιοχή. Όπως δυστυχώς συμβαίνει στην περίπτωση του ΚΕ.Θ.Ε.Α., όπου οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων ή ομάδες πολιτών και συμφερόντων ζητούν τον εξοστρακισμό χρήσεων οι οποίες, ωστόσο, αποτελούν **επιθυμητές** χρήσεις στην περιοχή.

3. Η προβληματική στάθμιση συμφερόντων στο πλαίσιο του Συντάγματος, των νόμων και της θεσμικής αποστολής των Ο.Τ.Α.

Είναι χαρακτηριστική η σχετική αποστροφή του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου που μιλά για τις περιοχές που υποδείχθηκαν από τους επιχειρηματίες ως σημεία του «τουριστικού τουρ» της πόλης και, άρα, ανάλογου επιχειρηματικού ενδιαφέροντος: *«Επιχειρηματολογεί το ΚΕ.Θ.Ε.Α. λέγοντας ότι στην Αριστοτέλους που στεγάζεται δεν δημιουργείται πρόβλημα. Μα αυτό λέμε και εμείς. Κάπου αλλού, Όχι στα Λαδάδικα. Όχι στο Ναυαρίνο. Όχι στην Παλαιά Παραλία. Όχι στην Άνω Πόλη. Είναι χώροι υψηλού κινδύνου. Χώροι μη ελεγχόμενοι αποτελεσματικώς. Χώροι συνάθροισης χιλιάδων νέων. Χώροι με ιδιαιτερότητα στην οικιστική τους συμπεριφορά.»* (σελ.64)

Είναι γνωστό ασφαλώς ότι η Πλ.Αριστοτέλους, όπου το ΚΕ.Θ.Ε.Α. λειτουργεί από δεκαετίας κατά γενική ομολογία χωρίς προβλήματα σε μεγάλη εγγύτητα προς όλους τους υπόλοιπους υποδεικνυόμενους χώρους (μετρούμενη σε δεκάδες ή εκατοντάδες μέτρα), αποτελεί επίσης χώρο συνάθροισης της νεολαίας και διασκέδασης (η δε στοά Μοδιάνο στην οποία στεγάζονται πλήθος μπαρ βρίσκεται απέναντι από την είσοδο του ΚΕ.Θ.Ε.Α. σε απόσταση λίγων μέτρων).

Έτσι, αυτή η προφανής ανακολουθία, ενόψει και της ετοιμότητας του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου να υπερασπιστεί το πρωτοεμφανιζόμενο στην ίδια συνεδρίαση επιχείρημα των επιχειρηματιών περί «couleur local», επιχειρώντας τον **αποκλεισμό και τη στέρηση του μεγαλύτερου μέρος του κέντρου της πόλης της Θεσσαλονίκης από αντίστοιχες δομές κοινωνικής φροντίδας**, είναι ιδιαίτερα προβληματική και ανησυχητική.

Αυτή η πρακτική που προτάσσει το επιχειρηματικό συμφέρον ορισμένων πολιτών έναντι εκείνου του κοινωνικού συνόλου έρχεται **σε αντίθεση προς το βασικότερο αντικείμενο και ρόλο των Ο.Τ.Α.** Σχετικά με τις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. και σύμφωνα με το άρ.24, παρ.1 του ΠΔ 410/1995 (Δημοτικός Κοινοτικός Κώδικας) *«κύρια μέριμνα των δήμων και των κοινοτήτων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων τους».* Φυσικά εδώ εννοούνται **όλοι οι**

κάτοικοι και όχι μέρος τους, περιλαμβανομένων των, πολυάριθμων λόγω της πανεπιστημιούπολης, νέων ανθρώπων, των πρώην εξαρτημένων χρηστών και των οικογενειών τους, αλλά και των μεταναστών, οι οποίοι είναι κυρίως παλινοστούντες από χώρες της ανατολικής Ευρώπης. Και αυτές οι κατηγορίες πολιτών, αντίθετα από όσα υποστηρίχθηκαν κατά τη συνεδρίαση της 26-4-2001 από εκπροσώπους επιχειρηματιών, αλλά δυστυχώς και της διοίκησης του Δήμου, αποτελούν κατοίκους της πόλης με **ισότιμα δικαιώματα φυσικής παρουσίας** σε όλους τους χώρους της, καθώς και παροχής υπηρεσιών **κοινωνικής προστασίας**.

Επιβάλλεται κατά την άσκηση διοικητικής δράσης και δημόσιας παρέμβασης από μια δημόσια αρχή, να λαμβάνεται πάντοτε υπόψη η γενική αρχή δικαίου σχετικά με τα **υπέρτερα δημόσια και κοινωνικά αγαθά των δικαιωμάτων του κοινωνικού Κράτους δικαίου και της κοινωνικής αλληλεγγύης**, όπως διατυπώνεται από το άρθρο 25 του αναθεωρημένου Συντάγματος (παρ.1): *«τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους (...) τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο (...), (παρ.4): το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.»*

Τέλος, η **ισότητα στην κοινωνική συμμετοχή** είναι εκείνη που μια δημόσια αρχή θα πρέπει να εγγυάται σε εφαρμογή της κοινωνικής αλληλεγγύης και της διασφάλισης της απόλαυσης των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ένταξη του ανθρώπου στο κοινωνικό σύνολο και από το **κοινωνικό Κράτος δικαίου**. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.2646/1998 *«κοινωνική φροντίδα είναι η προστασία που παρέχεται σε άτομα ή ομάδες με προγράμματα πρόληψης και αποκατάστασης και αποσκοπεί να δημιουργήσει προϋποθέσεις **ισότιμης συμμετοχής** των ατόμων στην οικονομική και κοινωνική ζωή και να τους εξασφαλίσει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Η στήριξη της οικογένειας (σς. κύρια παρεχόμενη υπηρεσία από την υπό εγκατάσταση στα Λαδάδικα δομή του ΚΕ.Θ.Ε.Α.) αποτελεί βασικό στόχο των παραπάνω προγραμμάτων».*

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε στις ακόλουθες προτάσεις:

1. **Να ανακαλέσει ο Δήμος Θεσσαλονίκης τις χωρίς έρεισμα τυπικής, αλλά και ουσιαστικής, νομιμότητας αποφάσεις.** Οι αποφάσεις επί ανάλογου αιτήματος συνεπάγονται **υπέρβαση αρμοδιότητας.** Εν προκειμένω, η διατύπωση «*αποφασίζουμε να μην επιτρέψουμε*» είναι προβληματική, καθώς καταλήγει να αποπροσανατολίζει τη συλλογική αντίληψη και το αίσθημα δικαίου και δε συνιστά απλή έκφραση γνώμης, ενώ προκαλεί αδικαιολόγητες εντάσεις. Ειδικότερα, δημιουργεί εκ του μη όντος πρόβλημα ένταξης στο κέντρο της πόλης μιας ήδη υφιστάμενης από δεκαετίας δομής κοινωνικής φροντίδας (υπηρεσίες του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στην Πλ.Αριστοτέλους και στην οδό Αγ.Δημητρίου), χωρίς σε αυτό το διάστημα να έχει παρουσιαστεί κανένα απολύτως πρόβλημα από αυτή τη λειτουργία (κατά γενική ομολογία όπως καταγράφεται και στα πρακτικά της συνεδρίασης της 26-4-2001). Ως εκ τούτου, **ο ισχυρισμός της υποτιθέμενης ασυμβατότητας των αντίστοιχων δομών κοινωνικής φροντίδας με το κέντρο της πόλης** (σε εγγύτητα προς τις υποδεικνυόμενες από τους επιχειρηματίες και τη διοίκηση του Δήμου περιοχές), παρά τα πραγματικά στοιχεία και περιστατικά, τα οποία καταδεικνύουν το αντίθετο, είναι παράδοξος και **αβάσιμος**, ενώ συνιστά καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας, μη εξουσιοδοτημένη και χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση, κατηγορηματική έκφραση κρίσης σκοπιμότητας.
2. **Να αποφύγουν οι υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης προσκόμματα και καθυστερήσεις** κατά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγκατάστασης του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στα Λαδάδικα. Τα αιτήματα που κατά το νόμο είναι υποχρεωμένο το ΚΕ.Θ.Ε.Α. να απευθύνει σε δημόσιες αρχές (πχ. αίτηση κατάληψης πεζοδρομίου) πρέπει να εξετάζονται και να απαντώνται **αμερόληπτα και χωρίς αδικαιολόγητες καθυστερήσεις**, δηλαδή κατά τον ίδιο τρόπο και χωρίς διακρίσεις, **ισότιμα** προς τους υπόλοιπους πολίτες που απευθύνονται για τον ίδιο λόγο στη δημόσια υπηρεσία.
3. Να αναθεωρήσει ο Δήμος Θεσσαλονίκης τη **στάση** του και τη μεθοδολογία **συνεργασίας** του με τους αρμόδιους για το θέμα φορείς. Αυτό είναι αναγκαίο στην προοπτική του απαραίτητου **συντονισμού** κατά την εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων **κοινωνικής πολιτικής** και στο πλαίσιο του σεβασμού γενικών αρχών του Συντάγματος και της σχετικής νομοθεσίας. Αποτελεί

παράδοξο, αλλά και εξόχως προβληματικό και παράτυπο φαινόμενο - και μάλιστα σε πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη με ιδιαίτερες κοινωνικές ανάγκες- υπηρεσίες και **δομές κοινωνικής προστασίας και φροντίδας να αντιμετωπίζονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση ως παράγοντες κοινωνικής υποβάθμισης.**

Η κοινωνική πολιτική, στην εκπλήρωση της οποίας στοχεύουν τα μέτρα κοινωνικής φροντίδας, συνιστά **εθνική υπόθεση** και αποτελεί ευθύνη του Κράτους. Ως εκ τούτου υλοποιείται υπό την εποπτεία του Κράτους μέσα από το συντονισμό, την ευκαταία σύμπνοια, αλλά και την εκπλήρωση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των φορέων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο κατά τον τρόπο που προβλέπεται και ρυθμίζεται από το νόμο. Εν προκειμένω, εκτός από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, η Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη Μελέτη και την Αντιμετώπιση του Προβλήματος των Ναρκωτικών έχει επιδιώξει αυτό το συντονισμό και τη συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης.

4. Να επικεντρώσει την προσοχή του ο Δήμος Θεσσαλονίκης σε ζητήματα που αφορούν στον **κοινωνικό αποκλεισμό και ρατσισμό**, καθώς η πόλη φιλοξενεί κατοίκους προερχόμενους από διαφορετικές κοινωνικές, αλλά και εθνοπολιτισμικές ομάδες, οι οποίοι απολαμβάνουν **ισότιμα** τα ίδια δικαιώματα ως πολίτες και κάτοικοί της. Για τις ανάγκες κάποιων από αυτές τις κατηγορίες πολιτών προβλέπονται και υλοποιούνται **ειδικά μέτρα κοινωνικής προστασίας**, όπως ισχύει για τους πρώην χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών ή τους αποφυλακισμένους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους ψυχικά ασθενείς, στοχεύοντας στην ικανοποίηση της συνταγματικής επιταγής για **ένταξη** του ατόμου στο κοινωνικό σύνολο και στην κοινωνική ζωή.

Η υποχρέωση των δημοσίων αρχών, όχι απλώς να μη διατυπώνουν κρίσεις ή να χρησιμοποιούν εκφράσεις που συνεπάγονται διακρίσεις, αλλά να αποθαρρύνουν ανάλογες κοινωνικές στάσεις των πολιτών και να τους ενημερώνουν κατάλληλα, απορρέει από το γεγονός ότι τα θύματα διακρίσεων και αποκλεισμού είναι **φορείς** ανθρωπίνων, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως όλοι οι πολίτες. Έτσι, κατ' εξοχήν και κατά μείζονα λόγο είναι οι δημόσιες αρχές, όπως εν προκειμένω η Τοπική Αυτοδιοίκηση, εκείνες οι οποίες **αμερόληπτα** πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων αυτών. Δηλαδή, να βρίσκονται σε ιδιαίτερη **εγρήγορση** όταν αυτή η δυνατότητα απειλείται ή τίθεται υπό συζήτηση, είτε λόγω άγνοιας, είτε λόγω ιδιοτέλειας και σύγκρουσης συμφερόντων ανάμεσα στα μέλη των κοινωνικών ομάδων, **αξιώνοντας από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής αλληλεγγύης** (Συντ., άρ.25.παρ.4).

5. Να διαφυλάξουν, τόσο ο Δήμος Θεσσαλονίκης όσο και οι συναρμόδιοι, σύμφωνα με το νόμο, **φορείς** τον ανοικτό χαρακτήρα του ιστορικού τόπου

«Λαδάδικα», για τον οποίο προβλέπεται, από τη νομοθεσία, μεγάλος αριθμός από **επιθυμητές** χρήσεις με έμφαση στις χρήσεις ημέρας και χαμηλής όχλησης και έτσι να αποφευχθεί η μετατροπή του σε περιοχή «χρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος». Εν προκειμένω ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η αναγνώριση, στον ιστορικό χαρακτήρα του χώρου των Λαδάδικων, του γεγονότος ότι στο παρελθόν λειτούργησε, μέσα από το εμπόριο και την επαφή με το λιμάνι, ως σημείο αναφοράς, και **ανοικτός κοινωνικός χώρος για το σύνολο των κατοίκων της πόλης της Θεσσαλονίκης**.

Το αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο και για τις υπόλοιπες - υποδεικνυόμενες από τη διοίκηση του δήμου και τους επιχειρηματίες ως ειδικού τουριστικού ενδιαφέροντος - περιοχές της πόλης (Άνω Πόλη, Πλατεία Ναυαρίνου, Παλαιά Παραλία), οι οποίες εντάσσονται στον **κύριο κοινωνικό ιστό** της και φιλοξενούν πολλαπλές χρήσεις, ανάμεσα στις οποίες και σε μεγαλύτερο βαθμό, η κατοικία. Σε αυτή την περιοχή οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και οι δομές πρόνοιας δεν αποτελούν απλά επιτρεπτές χρήσεις, αλλά είναι απαραίτητες στο πλαίσιο της άσκησης από τους πολίτες ανθρωπίνων δικαιωμάτων που απορρέουν από το κοινωνικό Κράτος δικαίου.